

SVOBODNA SLOVENIJA

LETO (AÑO) L (44)

Štev. (Nº) 28

ESLOVENIA LIBRE

BUENOS AIRES

25 de julio - 25. julija 1991

MED PREMIRJEM

Slovenska skupščina je ponovno pričela zasedanje. Na prvih sejah je že sprejela več sklepov, kot npr. predlog za zakon o praznikih in dela prostih dnevih, zakon o gospodarskih javnih službah, zahtevo o slovenskem zračnem prostoru, zakon o zdravstvu, zakon o lastninskem preoblikovanju podjetij, zakon o zadržkih in predlog o denacionalizaciji, t. j. vračanju nepremičnin. Razpravljali so o statusu vojnega invalida, družinskih članov padlih, umrlih ali pogrešanih ob napadu jugoslovanske armade na Slovenijo. Razgovarjali so se o predlogu za imenovanje predstavnika izvršnega sveta skupščine Republike Slovenije v Združenih državah. Obravnavali so osnutek zakona za podaljšanje pokojniške dobe itd.

V teh dneh je predsednik Lojze Peterle poslal predsedniku zvezne vlade protestno pismo, v katerem opozarja, da je denarna blokada Slovenije kršitev brionske deklaracije, ker je sklep proti Banki Slovenije v nasprotju z gospodarskimi določili na Brionih.

Slovensko zunanje ministrstvo je imelo razgovore z jugoslovanskim zunanjim ministrom o usodi slovenskih diplomatov, ki delajo na jugoslovanskih veleposlaništvih in konzulatih po svetu. Uradniki naj bi ostali na svojih mestih še do 1. avgusta, ali pa naj bi bili na dopustih, potem pa naj bi se — če bodo želeli — vključili v zunanje politični sistem Republike Slovenije, ki se pripravlja. Državljeni Slovenije bodo med brionskim moratorijem še pod zaščito jugoslovanskih predstavništva v inozemstvu.

Pred nekaj dnevi je predsednik Milan Kučan poslal pismo predsednikom drugih jugoslovanskih republik, v katerem opozarja, da naj preprečijo polnjenje vojaških enot jugoslovanske armade (ki se

še nahajajo na slovenskem ozemlju) z mladimi naborniki, ker jim slovenska armada zaradi razmer, v katere jo je vpletla JA, ne more zagotoviti osebne varnosti. Zato svetuje, da naj predsedniki vlad odpokličejo svoje obveznike, ker so razmere v Sloveniji kljub brionski deklaraciji še vedno izjemno zaostrene. Jugoslovanska armada stalno krši brionske sklepe ter uporablja neizkušene nabornike v vojne namene, čeprav jim leti še niso dorasli.

Mednarodni Rdeči križ, ki ima sedež v Ženevi, je pozitivno ocenil delo Rdečega križa Republike Slovenije in je zelo zadovoljen s pogoji in informacijami, katere dobiva od slovenskih oblasti. Predvsem je pohvalil dosledno spoštovanje ženevskih konvencij pri uporabljanju znaka RK. Predstavniki mednarodnega Rdečega križa so obiskali in ocenili zapore in bolnišnice, bili s stanjem v njih zadovoljni in bodo zato protestirali obtožbam, katere širijo po svetu jugoslovanska diplomatska poslaštva proti Sloveniji.

Dva člana Evropske misije — nizozemska diplomata Jo van der Valk in Marco Hennis — sta prišla na razgovor v Ljubljano. Evropska skupnost je poslala več opazovalcev, ki naj nadzorujejo prekinitev ognja med jugoslovansko armado in Slovenijo ter Hrvaško. Na razpolago bodo imeli tri helikopterje, ki so last nizozemskega vojnega ministrstva. Bodo belo prebarvani in imeli viden znak ES in napis „opazovalna misija ES“.

Ljubljanski nadškof in slovenski metropolit dr. Alojzij Šuštar je obiskal vojake in tudi civiliste, ki so bili ranjeni med okupacijskim napadom na Slovenijo. Obiskal je tako fante slovenske vojske, kakor tudi vojake jugoslovanske armade, ki so iz raznih krajev Jugoslavije.

prirejeno po faksu iz Ljubljane

Moč srbskih mater

Nekaj novega je bila demonstracija okrog tri tisoč srbskih mater pred parlamentom v Beogradu. Zahtevale so, da naj se srbski vojaki vrnejo iz Slovenije, kjer „umirajo za generale“. V imenu staršev je igralec Bata Živojinović zagrozil, da bodo starši vdrli v vojašnice in zadržali slovenske in hrvaške vojake za talce. Poleg tega so matere energično protestirale proti glavnemu vodstvu jugoslovanske armade, kateremu so očitale, da je vojake — nekatere komaj odrasle otroški dobi — pod pretvezo poslalo na uničevalni pohod nad Slovenijo. Dejansko so mnogi ujeti vojaki ali dezerterji zatrjevali, da ne bodo nikdar več nosili obleke zvezne vojske, ker jih vojna ne zanima in želijo živeti v miru — kar so tudi matere pred skupščino zahtevale.

Srbske matere ne zaupajo več zvezni armadi, ne zaupajo več komunističnemu vodstvu — z eno besedo: Adžiču in njegovim generalom so obrnile hrbet.

Njihov upor je usodno vplival na vso

Srbijo, ki armada sedaj drugače ocenjuje, kakor jo je do pred kratkega. Matere so dosegle, da je zvezna armada zgubila svoj ugled. To je prvi korak do razpadanja. Ker pa še ima moč, je nevarno, da v svoji agoniji podvzame uničevalna dejanja. Nekaj je jasno: moralni in materialni poraz v Sloveniji in srd in obsodba srbskih mater je generalom zadal hud udarec.

Ob takšnih poročilih se slovenske matere vprašujejo: in naši slovenski fantje — talci?

Znano je, da je slovenska vlada v zadnjih letih pošiljala vedno manj slovenskih vojaških obveznikov v jugoslovansko vojsko. Letno jih je med 12.000 do 14.000. V zadnjih mesecih je bilo teh le okrog 4.300 še v armadi. V dneh vojne je dezertiralo okrog 1.300 Slovencev, torej služi vojaški rok nekaj manj kot 3.000 slovenskih fantov. Tem grozijo, da bodo ali pa so že talci — če ne bodo preje pobegnili. Jim bo uspelo?

Kdo bo plačal vojno škodo?

Prirejeno po poročilih Slovenske tiskovne agencije STA:

STA, Ljubljana, 19. julija:

„Resolucije, sprejete preteklo noč v jugoslovanskem predsedstvu glede odhoda vseh jugoslovanskih oboroženih sil iz ozemlja Slovenije, so zelo pozitivne in obetajoče!“

Tako se je danes izjavil na časnikiški konferenci predsednik Milan Kučan. Rekel je, da je ta „odločba nepričakovana ne zato, ker jo je predlagal slovenski zastopnik v jugoslovanskem prdsedstvu dr. Janez Drnovšek, temveč zlasti zato, ker jo je istočasno predlagal zastopnik jugoslovanske armade, general Veljko Kadijevič. Le-ta je verjetno hotel poudariti, da so vojaške sile imele namen splošne častne pomiritve in nakazati, da vojaške operacije federalnih čet na slovenskem ozemlju niso bile zapovedane po skupnem sklepu poveljstva armade.“

Obrambni minister Janez Janša je izjavil, da predlog generala Veljka Kadijeviča potrjuje ugotovitve, da federalne čete verjetno ne bi napadle Slovenije, če jih ne bi vzpodbujale odločbe zvezne vlade in gotovi namigi iz inozemstva. Tako je vedno bolj vidna krivda za napad na Slovenijo odločanje zvezne vlade in predsednika Anteja Markovića. Minister Janša meni, da je odpoklic jugoslovanskih čet iz Slovenije obetajoč znak za mirno reševanje odnosov med Slovenijo in zvezno vlado in s tem odstranitev nevarnosti za novi porast krize.

STA Ljubljana, 19. julija

Francoska delegacija, katere člani so tudi člani stranke UDF (Zveze za francosko demokracijo) je danes končala obisk v Sloveniji. UDF vodi Valery Giscard d'Estaing in je koalicija krščanskih demokratov in liberalcev. Delegacija, ki je prišla v Ljubljano na povabilo predsednika Lojzeta Peterleta, vodi Alain Lamassoure, ki je obenem tudi član Evropskega parlamenta. Na tiskovni konferenci pred odhodom je Lamassoure izjavil, da je bil namen delegacije izkazati solidarnost slovenskemu narodu in obsoditi brutalni napad jugoslovanske armade na Slovenijo, potem ko se je ljudstvo na legalnih volitvah odločilo, da hoče živeti v svoji lastni svobodni in neodvisni državi. Francozi so si hoteli ustvariti mnenje na podlagi lastnih opazovanj in bodo svoje zaključke posredovali stranki in francoskemu parlamentu.

STA Ljubljana, 20. julija

Minister za obrambo, Janez Janša, se je danes sestal z generalom Johannes Cornelis Kostersem, ki je imel pri brionski deklaraciji vojaško nadzorstveno vlogo. General je potrdil, da je namen nadzorne misije kontrolirati in pomagati pri evakuaciji jugoslovanskih federalnih sil iz Slovenije. Evropska kontrolna komisija je bila presenečena, da je predsedstvo zvezne jugoslovanske vlade odločilo umik federalnih oboroženih sil iz Slovenije.

Predsedniki vlad Slovenije, Hrvaške in Bosne in Hercegovine so se danes sestali v Zagrebu in pretresali možnosti sodelovanja pri ustanovah, ki so najbolj

potrebne za obnovo gospodarskega sodelovanja. Čeprav je predsednik Peterle po sestanku izjavil, da so bila mnenja za takšno sodelovanje različna, kljub temu ne bodo ovira za bodoča pogajanja med republikami. Jure Pelivan, predsednik Bosne in Hercegovine, ki je bil pobudnik za ta sestanek, namerava kmalu sklicati tudi sestanek predsednikov ostalih republik v Sloveniji.

STA Ljubljana, 21. julija

Zunanji minister dr. Dimitrij Rupel in generalni direktor računovodstva za socialne usluge Igor Omerza sta se vrnila iz ZDA, kjer sta se v državnem ministrstvu razgovarjala s 7 senatorji, nekaterimi poslanci in z Lawrence Eagleburgerjem, ki v odsotnosti ministra Bakerja vodi ameriško diplomacijo. G. Eagleburger je ministru dr. Ruplu izjavil, da se Slovenija v očeh diplomacije, senatorjev in drugih reprezentativnih osebnosti preustvarja v stanje prave države, ki bo — tako pričakujejo — prevzela temo odgovarjajoče obveznosti. Tako ameriška vlada, kakor tudi senatorji pa želijo vedeti, kaj namerava Slovenija v teh treh mesecih premirja povzeti oz. realizirati. Dr. Rupel je obrazložil, da bo Slovenija igrala konstruktivno vlogo v Jugoslaviji, četudi teritorialno k njej več ne pripada.

Ameriška vlada je Sloveniji obljubila pomoč pri normalizaciji finančnega položaja, ker se zaveda, da bi uničeno gospodarstvo lahko bilo vzrok, da bi mlada demokracija v Sloveniji propadla.

Zaradi vojaškega napada jugoslovanske vojske je Slovenija doživela ogromno materialno škodo — poleg povsem nepotrebnih človeških žrtev. Porušene zgradbe in poslopja, razbite ceste in mostovi, uničena in poškodovana letala družbe Adria, praktično uničeno letališče Brnik in moderne oddajne postaje predstavljajo milijonske in milijonske vsote. Poleg tega imajo ogromno izgubo podjetja, ki niso mogla obratovati, turizem, ker ni bilo gostov in kmetje, ker so jim tanki razrili polja in travnike. Močno se je zmanjšalo plačevanje dolgov, katera imajo južna jugoslovanska podjetja za slovenske izdelke. Srbska podjetja so pretekli mesec plačevanje praktično ukinila. Kdo bo plačal vojno škodo?

Rdeči križ Slovenije

je poročal, da je od napada na Slovenijo pa do 11. julija zjutraj stanje prizadetih sledeče:

Ujeti, ranjeni in mrtvi...

Ujeti pripadniki jugoslovanske armade 3.091; ujeti pripadniki zvezne milice 139; ujeti civilne osebe 4; ranjeni pripadniki jugoslovanske armade 163; ranjeni pripadniki slovenske TO 112; ranjeni miličniki 28; ranjeni civilisti 38; ranjeni tužci 1; mrtvi pripadniki JA 37, mrtvi pripadniki TO 8; mrtvi policisti 4; mrtvi civilisti 6; mrtvi tužci 10

Jugoslovanska armada bo v treh mesecih zapustila Slovenijo

18. julija je predsedstvo jugoslovanske vlade po dolgi razpravi sprejelo sklep o umiku federalne armade iz Slovenije in sicer v roku treh mesecev. Temu sklepu je nasprotoval Hrvat Stipe Mesić in prav za prav ne toliko proti Slovencem, temveč ker je zahteval, da se morajo federalne čete umakniti tudi iz Hrvaške. Predsedstvo je sklenilo, da se bodo v ponedeljek 23. t. m. sestali v Ohridu predstavniki vseh republik in bodo skupno iskali na miren način rešitve jugoslovanske krize.

Slovenci so kritično sprejeli odločitev zvezne vlade, da bodo jugoslovanske čete zapustile slovensko ozemlje, saj so v zadnjih letih doživeli že mnogo nepredvidenih odločitev Beograda in zato tudi mnogo razočaranj. Zato so zelo previdni z zaključki, da je ta odločitev zvezne vlade že dejansko priznanje samostojne države Slovenije, čeprav bodo mejne postojanke proti Italiji, Avstriji, Madžarski in Hrvaški že v rokah slovenske vojske. Tudi rok treh mesecev je dolg, ker se čete lahko vrnejo v nekaj dneh — kakor so storile ob napadu pred tedni. Previdno izjavljajo, da bo Slovenija dejansko samostojna šele, ko jo bodo druge republike formalno priznale kot suvereno, samostojno državo.

Predsedstvo SFRJ je izročilo sledeči sklep:

Sklep predsedstva SFRJ

— Poveljstvo, enote in ustanove JLA ne bodo več stacionirane na ozemlju Slovenije, in sicer do dokončnega dogovora o bodočnosti Jugoslavije.

— Enote 31. korpusa se umaknejo v Srbijo, enote 14. korpusa pa v BiH.

— V tem času se pripadniki JLA slovenske narodnosti odločijo, ali ostanejo v JLA ali jo zapustijo.

— Tega sklepa organi Slovenije ne morejo pogojevati s kakršnimi koli premoženjskimi zahtevami.

— Organi R Slovenije zagotovijo, da se enote JLA umaknejo brez kakršnihkoli težav.

— Do premestitve enot JLA se vsem pripadnikom JLA omogoči, da na ozemlju R Slovenije normalno opravljajo svoje delo oziroma

— da se z vsem svojim premoženjem na stroške JLA preselijo v druge republike.

— Ta sklep ne prejudicira bodoče ureditve odnosov v Jugoslaviji niti ne ogroža njene ozemeljske celovitosti.

Vojaki še bežijo

Ribnica, 11. julija — Danes je spet iz ribniške garnizije in ortneških skladišč pribežalo nekaj vojakov JA. Na občino se je zateklo že okoli sto vojakov in starešin, Ribničani pa menijo, da je bilo prebegov še vsaj za okoli petdeset več. Nekateri so namreč zbežali v kočevsko občino in druge kraje. Mnogi se tudi nočejo javiti ribniškimi oblastem, ker se bojijo, da bi jih dali v katerega od zbirnih centrov in potem organizirano poslali domov. Na organizirane odhode vojakov namreč preži vojaška policija. Zato nekateri vojaki bežijo na lastno pest. Pri domačinih, ki so jim pripravljeni pomagati, si preskrbijo civilno obleko, nato se peš prebijajo proti domu. Za slovenske in hrvaške vojake to niti ni tak problem, težje pa je tistim iz oddaljenih krajev. Kako se bodo znašli na poti, Ribničani ne vedo. Domačini so nekaterim poleg civilnih oblek dali tudi denar.

Delo, 12. julija

Kaj pomeni okupacija

Vojaška okupacija Slovenije — to so številne človeške žrtve, povzročene od pobesnelih generalov in oficirjev JLA.

Vojaška okupacija Slovenije — to so stalni živčni in duševni pritiski s strani okupatorjev, ki napovedujejo Sloveniji „den totalen Krieg“.

Vojaška okupacija Slovenije — to je gospodarska škoda za Slovenijo, ki gre v neštete milijarde dolarjev.

Vojaška okupacija Slovenije — to pa je bila tudi žalostna vest za številne Slovence, ki se nahajajo v tujini.

Naš Tednik, 5. julija

Prepovedano uresničevanje suverenosti

Kot poroča Tanjug je Zvezni izvršni svet je na ustavnem sodišču Jugoslavije sprožil postopek za ugotavljanje ustavnosti vseh osamosvojitvenih aktov Slovenije in Hrvaške in 15 zakonov, ki jih je Slovenija sprejela kot „neodvisna, samostojna in suverena država.“

Med spornimi akti so tudi temeljna ustavna listina o samostojnosti in neodvisnosti Republike Slovenije in ustavni zakon o njenem uresničevanju, ustavni odlok o suverenosti in samostojnosti Republike Hrvaške, hrvaški odlok o priznanju samostojne Slovenije ter listina o pravicah Srbov in pripadnikov drugih narodnosti v Hrvaški.

Začasno so prepovedali uresničevati tiste dele „temeljnih“ aktov o osamosvojitvi Slovenije in Hrvaške, ki ti dve republiki razglašajo za neodvisni državi, na njenem ozemlju razveljavljajo zvezno ustavo in zvezne zakone, republiške meje pa razglašajo za državne.

Delo, 12. julija

Koliko tujcev je v Sloveniji?

V dneh bojev z okupatorsko vojsko se je mnogo Slovencev vpraševalo, koliko tujcev živi na slovenski zemlji. Na žalost ni na razpolago točnega poročila, še manj pa o narodnosti teh priseljencev. Po neuradnih podatkih jih je menda okrog 200.000 ali celih 10% vsega prebivalstva — če domnevamo, da ima Slovenija v teh dneh nekaj manj kakor 2 milijona duš.

Zato je razumljivo, da težko pričakujemo pričakujemo novega popisa v letu 1991.

IZ ŽIVLJENJA V ARGENTINI

Tone Mizerit

Včasih nam velike krize pokažejo mero težav določene družbe. Socialne eksplozije rišejo razkroj ustanov in nezanesljivost posameznikov, zlasti tistih, ki imajo na skrbi krmariti ladjo države. Drugič pa nam globoke težave nakažejo le majhni detajli, ki pa prav tako zgovorno opisujejo nesposobnost, ali pa zanikrnost vodij in mnogokrat tudi članov družbe.

ZIMA, ZIMA BELA

Eden teh detajlov, ki je v sedanjih dneh le bežno povasoval na časopisnih straneh, je problem plina in luči. V deželi, kjer na jugu velike količine plina enostavno spuščajo v zrak, ali ga žgejo na planem, ker ga je preveč, je težko razumljivo, da vsako leto, zimo za zimo, v prestolnici in drugih velikih mestih, primanjkuje v štedilnikih in drugih hišnih aparatih.

Bistre glave strokovnjakov so zarisale plinovode. Nihče več naj bi trpel mraza pozimi. Nekaj teh plinovodov so res zgradili. Celo trdili so občasno, da so se vse težave končale. A ne. Kriza, ki je preluknjala žepe prebivalstva, je raztrosila rjo po plinovodnih ceveh, razkrojila poganjalnike, okostenela gibčno telo plinovodnega sistema. Kdor trdi, da ni plina, ta laže. Plina je, še preveč, a ga ni mogoče v zadovoljivih količinah dostaviti tja, kjer ga potrebujejo.

Zakaj smo zašli v ta položaj? Ker ni odgovornosti, ker je treba štediti. Ker je treba znižati proračun. In „bistre glave“ ne razločijo med varčevanjem in počasnim samomorom. Celoten sistem javnih del je zašel v krizo, ker ni denarja za nadomestne dele, ker ni cvenka za obnovo ostarelih sistemov, ker... Tako ni plina, ni luči, ni vode. Zadeva elektrike ima tudi svoje zanimivosti. Ne gre tu le za problem starih strojev in nadomestnih del. Termoelektroenergija, ki predstavlja večinski del tukajšnje elektro-proizvodnje, je res zapadel ostarelosti in okostenelosti. A če je trenutno energetski sistem v krizi, je zato, ker ni goriva. In ni goriva, ker ga je vlada vsega prodala v inozemstvo. Seveda, v našem poletju smo ga prodajali evropski zimi, a v naši zimi, ga moramo znova uvažati iz severnega poletja. Pri vsej tej operaciji imamo izgubo. A poleti so nam prav prišli tisti dolarji...

In tako se stori nadaljuje. Država in družba živita iz dneva v dan. Ni enotne politike, ni koordinacije, ni odgovorne previdnosti. Nihče si ne upa odločiti, ali pa noče odločiti. In vendar bi bilo enostavno.

PEREJO, PEREJO

Da. Cunjice so prišle na beli dan. In tudi tu se nihče ne upa, ali pa ne more, napraviti reda. Zadeva z narkodolarji se nadaljuje. A sedaj je znova prišla na dan v najmanj primernem trenutku za vlado. Bivša predsednikova žena je znova objavila obtožbe, kaj malo konkretne, a dovolj škandalozne, da zmeša štrečno precejšnemu delu vladne volilne strategije.

Problem nastaja na splošno za vlado, posebej pa še za podpredsednika, ki ima odgovornost kot kandidat za buenosairesko guvernerstvo, da reši peronizem pred volilnim porazom. Kar pa je ob vsem tem zanimivo, so govorice, da v ozadju deluje neka „črna roka“,

katere cilj je postaviti Duhaldeja in vlado v slabo luč. Tu je zapisati, da so eden in druga že precej v slabi luči. A v Duhaldejevem glavnem stabu sumijo, da kani padajo iz kota, v katerem naj bi prišlo do sporazuma med seboj opozicijskim sindikalizmom (Barrio-nuevo) in pa propadlim radikalnim vodjem in bivšim notranjim ministrom (Nosiglia). Ni jasno, ali je to le politična fantazija, ali je kaj resnice v sumnji. Dejstvo je, da je peronistična stranka začela volilno kampanjo prav s to snovjo: da pravica dela svoje delo in bodo kaznovani vsi, ki imajo prste v kaki nelegalni stvari.

Po drugi strani pa seveda udarjajo na veliki boben z zadevo inflacije. Da nobena prejšnjih vlad ni dosegla stabilizacije, kot sedanja, da je tudi prišlo do produktivne reaktivacije, da naj si ne želimo povratka v preteklost. Vse je preveč nejasno, da bi predstavljalo kak volilni program, ki bi si ga normalen državljani želeli. Če temu dodamo še smrdljive cunjice, ki vise tu in tam, volilna kampanja res ni najbolj na višini.

PROSTORI PRI KORITU

Volitve se bodo pričele avgusta, nadaljevale septembra, in končale oktobra. A večina strank še nima določenih kandidatnih mest. Pozna se, vsaj v glavnem, kandidati za guvernerja in podguvernerja. A važnejša mesta na seznamu kandidatov za državne poslance, so še prazna. To je vidno zlasti v provinci Buenos Aires, kjer je med peronisti še mnogo neznank (to nedeljo bodo notranje volitve, ki pa še ne bodo zadnja beseda), da ne govorimo o srednjelevičarski povezavi. Niti Neodvisna fronta (sredinsko-desničarska povezava), nima glede tega jasnih odgovorov.

Najbolj zanimiv je znova primer glavnega tajnika CGT, ki je še vedno kandidat, a se še vedno ne ve za katero mesto kandidira. Priznati pa je treba, da ga še vedno snubijo z vseh koncev in krajev. Jasno je, da če bo predstavi kot kandidat za guvernerja v Bueno Airesu, bo le zató, da bojkotira kandidaturo podpredsednika Duhaldeja, edino kateremu bi mogel odšteti glasove. Ubaldini sam nima popolnoma nobenega izgleda za uspeh. Duhalde mu zato nenehno ponuja prvo mesto na kandidatni listi za narodne poslance. Celo svetuje, naj sestavi svojo listo za narodne poslance, a podpre Duhaldeja za guvernerja; nekaj podobnega so storili „republikanci“ z Angelozom na zadnjih predsedniških volitvah, z lepim uspehom.

Medtem pa, ko vsa ta debata poteka, je predsednik Menem pohitel v Mehiko, kjer so se zbrali predstavniki vseh iberoameriških držav, vključivši nekdanj kolonialni Španija in Portugalska in celo Castrova Cuba.

Zanimiv je primer Španije. Še pred nekaj desetletji so tamošnji prebivalci hiteli v Ameriko, tudi množično v Argentino, kjer se jim je nudila blesteča prihodnost. Z umom in marljivostjo so si obetali uspeha in si mnogokrat res zgradili novo blestečo življenje. Kaj se je dogodilo? Čemu pripisati, da se je sedaj celoten položaj popolnoma sprevrgel? In da danes argentinska mladina sanja s Španijo, kot z obljubljenim deželo? Časi se spreminjajo...

MED KNJIGAMI IN REVIJAMI

Vladimir Kos: Tisoč in dva verza

V soboto, 8. junija 1991 sta bili predstavljeni na kulturnem večeru SKA dve knjigi njene založbe: Tisoč in dva verza — z japonskih otokov Vladimirja Kosa, ter Zenice Toneta Rodeta.

V prvem delu večera je prof. Vinko Rode predstavil avtorja Kosa, njegova dela in nato zadnjo pesniško zbirko, v drugem pa Tine Debeljak Rodetovo zbirko Zenice. Debeljakovo predstavitev smo objavili v prejšnji številki.

Vladimir Kos je med nami dobro poznan. Skozi desetletja neprestano objavlja pesmi, črtice, eseje in komentarje predvsem književnega dogajanja: tako v Glasu, v Meddobju pa tudi v drugih zdomskih in zamejskih listih.

Rojen je bil leta 1924 v Murski Soboti. Pesniti je začel zelo zelo mlad. Že pred vojno in med njo je objavljaj. Potem, v zdomstvu, izide pri SKA 1955 kot njeno 7. izdanje Krizev pot prosečih, Kos-Gorše. Nato po vrsti: Dober večer, Tokio. Pesmi zate in zame (založba in tisk v Tokio); Ljubezen in smrt. In še nekaj. Pesmi iz daljnega vzhoda (leta 1971). Nato ob 25-letnici SKA, kot knjižno darilo podpornim članom ustanove, Spev o naši gori.

Končno današnji dar Sloveniji v svetu: Tisoč in dva verza z japonskih otokov. Zaobsežena v uvodu pesmi in štirih kantilenah. Risbe in oprema so zadnje delo v tej stroki Bare Remec.

Pravi Kos: „Za doživljanje pesmi se nam morata glava in srce prav združiti, da se prijetno razpoloženi odpravimo med stvari...“ Tako je treba biti pozoren na podobe, opise, metafore — a tudi na notranjo kadenco, na melodičnost teh kantilen.

Prva od teh nosi naslov: Slovo noči od zivalskega vrta v Uéno. „Uvodne besede petih delov te kantilene dajo simbole slovenskega grba, namreč: vzpenjajoči se — črni — panter — na srebrnem — polju.“ Ta magistrala nam da misliti, da je Slovo noči... prispodoba slovenske pomladi in zôre osamosvojitve. Ker „sedem prvih črk teh uvodnih besed bere pesnik tudi v tem smislu: Vzvišena Srednica, Čuj Prošnjo, Neodvisno Slovenijo Posreduj.“ S temi skrivnimi vezmi v tekstu nas uvaja pesnik v globljo pomenskost pesnitve.

„Barvit oblak med oblaki“ je naslov druge kantilene, katero tvori 14 sonetov, in vsakega en verz, ne nujno prvi, se po vrstnem redu na koncu združi v petnajstega, v magistrale. Ta del je izrazilo religioznega značaj, saj so tercete v resnici molitve. Recimo v 1. sonetu: „Oblak Te je zakril / na Oljčni gori, / Gospod, / presveti božji zakrament. / Po njem prihajaš k nam, / ostajaš z nami...“ V vesolju nismo več mrtvaško sami. „V kvartetah opisuje oblike in igre oblakov na japonskem nebu. In prav v tem menjavanju svetlobe in senc in oblik v potujočih „nebesnih vlakih“ je globok simbolizem Kosove poezije. V nekaj primerih je klasična forma sonetov dovršena.

Tretja kantilena: „Še mi zletimo na mesec“ opisuje odisejo Apollo 11, ko se je človeška stopinja prvič odtisnila na lunini površini. „Kot srednjeveška viteza v belem / Neil in Edwin stopata okrog / in tistih sto in sedem in petdeset minut / stal se v sen otrok, / ki morajo nazaj / v stari svet...“

Četrta melodija: „En del ceste v Háketu“ se odigrava v dejanskem življenju. Tu najdemo opis ceste, mesta, pristanišča, prometa, prisostvujemo prometni nesreči, potem rojstvu, se srečamo s starčkom in končno s slovensko deklico iz Argentine, ki študira na japonskem. V vseh Kosovih zbirkah najdemo kako referenco na argentinsko slovenstvo.

To je v glavnih obrisih vsebina „Tisoč in dveh verzov“: precej pisana paleta motivov.

„Besede ustvarjajo“ pravi Kos na začetku knjige. Drugod citira Shelleya:

„Pesem ustvari svet na novo“. Kosov svet! Slovenec na japonskem, misijonar v šintoistično budistični deželi. Vse to je zaznavno v njegovi poeziji. Vanjo vpleta japonske motive, jih poimenuje, jih razlaga, jih krsti. A za nas je tisti svet le nekaj eksotičnega. Tudi on apelira na bolj univerzalne prvine človeškosti: na krščanske resnice in simbole, na naravne elemente in zdaj na tehnologijo. Vtis imam, da je japonski element pri Kosu le bolj dekorativen. Njegova Evridika se nahaja globoko v slovenstvu; tja hodi pesnik iskat svojo dušo.

Ko iščem temeljne podobe Kosove poezije, tisti razpirajoči prostor, ki naj odpira nova obzorja v človeški eksistenci, si zaenkrat še nisem na jasnem v čem obstojajo. Imam nekaj osebnih podmen, a zavedam se tudi, da je za to potrebna še mnogo globlja analiza njegovih del.

Da bi bil avtor na nek način navzoč na večeru predstavitev, sem mu pismeno stavil nekaj vprašanj, na katera je ljubeznivo in zelo naglo odgovoril. Vprašanja so naslednja:

1. O kateri tematiki in v kakšnem stilu ste pisali pred in med vojno?
2. V zadnjih letih opažam pri vas tendenco k preprostejši pesniški obliki in vsebini. Ali je v resnici tako?
3. V nekaj pesmih izražate kot prizadetost zaradi kake kritike. Ali je mogoče, da pisatelj vsega nivoja še podvomi v vrednost svojega dela?
4. Katero od vaših pesniških del vam je najljubše?
5. Ali pišete tudi v japonščini?

Odgovori se glase dobesedno:

1. V kakšnem stilu sem pisal pred vojno in med vojno? V zadregi sem, ne vem, kaj naj odgovorim. Le eno mi je v tej zvezi v spominu: hotel sem pisati zvočno pesem, tudi ritmično zvočno. Tematika? Ne spominjam se več, a zdi se mi, da sem še zmeraj „isti Kos“, ki ga resničnost nagovarja, da ji zapoje, kar se skriva v njenih dogodkih, stvarih in razsežnostih.

2. Imate prav: „v zadnjih letih“ skušam biti kar se da preprost. Često sem ob ponovnem branju svojih pesmi odkril, da sem doživetja in uvide predpostavljaj, ker so meni bili v zavesti — nisem se pa vprašal, ali bodo dostopni tudi bralcu. Menimo, da sem že od nekdaj čutil, da ima preprosta pesem, usmerjena v globino, prednost pred jedrnato pesmijo z isto globino; čutiti je eno, biti zmožen uresničiti te vrste preprostost pa je drugo, in še zmeraj sem učenec v tem smislu.

3. Dá, zmeraj je možno podvomiti o določeni pesmi ali eseju povesti(ci), ali se ji je posrečilo doseči tisto, kar sem hotel izraziti, odnosno ali se ji je posrečilo izraziti nekaj lepega. Vendar bi pripomnil, da se ne nanaša vsaka tovrstna pesem na literarno kritiko; včasih je predmet moje delo na teh otokih odnosno moja povezava z izvenotoškim svetom.

4. Eno samo „preferenco“ imam: rad imam vsako pesem, ki se mi ob ponovnem branju še zmeraj zdi lepa.

5. Po prihodu na Japonsko, ko sem s pomočjo japonščine odkrival izvirne „haiku“, sem se udeležil vsakoletnega pesniškega tekmovanja; na japonskem dvoru določijo vsako leto novo temo in vsak se lahko udeleži z japonsko pisanim hiku; najboljši so predloženi cesarju (in njegovim izvedencem) in določeno število pesnikov v tem zadnjem izboru prejme javno nagrado; dvakrat sem se udeležil tega tekmovanja, enkrat so me predložili cesarju, a v dokončni izbiri sem propadel. Zdaj ne pišem nič več v japonščini, ker si mi je nakopičilo preveč drugega dela in ker vedno bolj čutim, da zahteva ustvarjanje slovenske pesmi celega človeka, takorekoč vse njegove proste (in podzavestne) minute.

LA SEMANA INTERNACIONAL (Mednarodni teden)

SLOVENIJA — NOV RAZHOD MED DRŽAVO IN NARODOM

Piše: Mariano Grondona - La Nación, Buenos Aires, 30. junija 1991

Po že klasični definiciji Maksa Webra je država poslovalnica, ki si na nekem ozemlju uspešno prilagaja monopol nad silo. Država je torej učinkovit aparat oblasti. Ortega y Gasset je definiral narod kot „sugestiven načrt za neko skupno življenje“. Renán je govoril o narodu kot o „vsakodnevnem plebiscitu“. Narod je poklic za skupno življenje.

V današnjem pomenu je izraz „država“ razširil Machiavelli. Lo stato. Nekaj, kar je. Država je dejstvo, čeprav kdaj brutalno. Sestavljajo ga ministri, birokrati in vojaki. Po drugi strani pa je narod nekaj, kar se rojeva vsak dan iz samega sebe, iz nekega jezika in iz skupne preteklosti v iskanju še meglenega obzorja popolnosti. Sestavlja ga — povsem preprosto — ljudstvo. In kakor razlaga Habermas, „ustvarja intimno mrežo povezav medsebojnih zvez“. Kadar Argentinci rečemo ñoquis, coordinadora, trucha ali celo avispa, samo mi vemo, kaj hočemo povedati. (Op. prev.: ñoquis so cmoki. Toda ker se ti jedo dostikrat konec meseca, ko že ni denarja za drugo hrano pri preprostih ljudeh, v Argentini danes to pomeni človeka, ki ves mesec nič ne dela, samo na koncu meseca pride dvignit plačo. Itd.) Naposled smo le — narod.

Vsak narod stremlji za tem, da bi si ustvaril državo, ki ga razume, ki ga izraža in brani. Nasprotno se ne dogaja tako pogosto: ker država nekje na dnu vedno goji željo po neomejeni oblasti, se države kdaj razširijo preko meja naroda, ki ga vsebujejo. tako se spremenijo v imperialne države, ki podjarmijo dva naroda ali tudi več.

Zgodovino bi lahko prikazali kot mitološko bojno področje, na katerem se borita dva bogova: bog Država in bog Narod. Prvi, moški (op. prev.: „država“ je v španščini moškega spola) hoče dominirati. Druga (Narod) je ženska, ki bi se rada „izražala“. Kadar država in narod sovpadata, kot napr. v Franciji ali Argentini, pride do mirnega zakona, v katerem tudi morebitni trenutni nesporazumi ne morejo uničiti ljubezni. Kadar pa ne sovpadata, kot recimo v primeru Jugoslavije in Slovenije, Sovjetske zveze in Litve, Iraka in Kurdistanu, takrat pa tam pod zemljo brsté kalí boja za neodvisnost in samo čakajo ugodnega dežja.

MEJA MED DVEMA SVETOVOMA

Jugoslavija je država z več narodi. Je majhen imperij, ki so si ga izmislili diplomati, ki so ob koncu prve svetovne vojne določali nove evropske meje. Ostala je nerešena težka notranja rana, ena najstarejših ran vsega planeta. Ko se je stari Rimski imperij razdelil na zahodno področje pod simbolom Rima, in vzhodnega s središčem v Bizancu, sta se Slovenija in Hrvaška znašli na zapadni strani teh mej. Stoletja kasneje so habsburžani podedovali velik del Zapadnega Rimskega cesarstva in Hrvaška in Slovenija sta zopet ostali na zahodni strani. Slovenci in Hrvati so katoličani, uporabljajo za pisavo latinico. Vedno so se imeli za predstražo Zahoda proti barbarstvu, ki je prihajalo z Vzhoda.

Na drugi strani omenjene razmejitve svetá je stala Srbija ter drugi mali narodi: Makedonija in Črna gora. So dediči Bizanca. Verska tradicija je pravoslavna, njih pisava je cirilica. Sredi njih se je razširil — kot dedič mogočnega Bizanca — Otomanski imperij. Med predelom, ki gleda na Zahod in drugim, ki zre proti Vzhodu, je v neudobni poziciji Bosna s Hercegovino. To so kraji srečanj in borbe med dvema svetovima in v enem izmed njihovih mest, v Sarajevu, je 28. junija 1914 počil strel, ki je ubil princa Franca Ferdinanda, dediča Avstroogrškega imperija in kjer se je sprožila prva svetovna na vojska.

Jugoslavija je v nekem oziru majhna Sovjetska zveza. Ne z 290 ampak s 23 milijoni prebivalcev. Med obema državama pa obstaja neka bistvena razlika: medtem ko v SZ večinska Jeltsinova Rusija želi proč od Sovjetskega imperija, želi prevladujoča Srbija z Ante Markovićem kot prvim ministrom (Jugoslavija je ostala brez federalnega predsednika) ohraniti oblast nad Hrvati in Slovenci.

Srbija se oklepa jugoslovanske države, ker vidi v njej sredstvo za nadvlado nad Slovenijo in Hrvaško, ki sta obe bolj uspevajoči in napredni. Kdo naj utelesi to srbsko-imperialno državo, Srbije ne briga toliko. Ta kdo je bil med obema vojnama srbski kralj Peter I. in njegovi nasledniki, od katerih eden, kralj Aleksander I., je padel pod hrvaško kroglo. Od leta 1945 pa do 1990 je bil nosilec srbske hegemonije izšolani komunistični gverilec maršal Tito, kateremu je sledila z vedno manjšim uspehom birokracija Komunistične partije, ki jo danes predstavlja Marković.

SVETA ALIANSA DRŽAV

Če se spominjamo bojev za nacionalno emancipacijo, če toliko držav od ZDA do Argentine, mimo Indije, vseh drugih v Ameriki in Afriki izvira iz častitljivih junaških epopej za neodvisnost, zakaj so potem junaški napor Slovenije, Hrvaške, Litve ali Kurdistanu sprejeti tako hladno? Potem ko so ZDA malodušno zavrnila zahteve Kurdiv — dali so jim samo skromno humanitarno pomoč — kar bi bil komajda doprinos k njihovi zahtevi po avtonomiji ob nasprotni diktaturi Saddama Husseina, še naprej podpirajo Gorbačova, predstavnika Sovjetskega imperija, ne da bi priznale gibanj za neodvisnost Litve, Estonije, Armenije, Georgije ter drugih republik oziroma narodov v SZ. Litvanci so utrpeli sovjetsko zatrtje in Zahod je mirno obrnil svoj pogled v stran. Sedaj imamo primer Slovencev, katere so masakrirali jugoslovanski tanki in to kljub svobodnim volitvam za neodvisnost pod predstvom Milana Kučana. Evropska skupnost je zelo šibko protestirala, podobno kot Washington in Zahod, kateremu na koncu koncev Slovenci pripadajo. Brez prave podpore so se Slovenci — kakor tudi Hrvati — vdali v svojo usodo in začasno zamrzili deklaracijo o neodvisnosti.

Nad. na 5. str.

AVGUST HORVAT

(4)

OB STOLETNICI OKROŽNICE RERUM NOVARUM

Za aggiornamento življenja v Cerkvi in za nove odnose z drugimi kristjani in ljudmi dobre volje je Janez XXIII. sklical Drugi vatikanski koncil. Ker ga je Bog preje poklical v večnost, ga je končal Pavel VI. Dokument koncila, ki govori obsirno o družbenih vprašanjih, je konstitucija *Gaudium et spes*.

Povojni znanstveni in tehnični napredek je omogočil včasih nepredvideni napredek človeštva. Toda ta ni zajel enako vseh narodov in kontinentov. Njegovih sadov so bile deležne samo industrijsko in gospodarsko razvite dežele. Bogate so se bogatile, revne, nerazvite pa čutile vedno bolj revne in zapostavljene. V teh okoliščinah papež Pavel VI. pošlje svetu okrožnico *Populorum progressio*. Kot je Pij XI. priporočal družbeno pravičnost v odnosih med delom in kapitalom, tako Pavel VI. uči o družbeni pravičnosti v mednarodnem življenju, v odnosih med bogatimi in revnimi deželami. Gospodarski razvoj mora biti nosilec miru in ne zavisti ter sovraštva.

Ob 80-letnici okrožnice *Rerum novarum* se je Pavel VI. spominja z apostolskim pismom *Octogesima adveniens*, naslovljenem kardinalu Royu. Novi časi, nove razmere potrebujejo nove smernice, nova družbena vprašanja potrebujejo primernih rešitev, predvsem pravičnosti. Opozarja na človekovo dostojanstvo in pravico do svobode. Ta je tako močno poudarjena, da to apostolsko pismo lahko upravičeno imenujemo listino svobode.

Nemirno družbeno življenje, posebej še nemir v človeških srčih, je tudi Cerkv stalno postavljalo pred nove izzive. Takoj ob nastopu apostolske službe je papež Janez Pavel II. odgovoril na te izzive. Če hoče svet na pravo pot, doseči mir, naj odpre na široko vrata Kristusu, je priporočil prvi dan pontifikata. Že v prvi okrožnici *Redemptor hominis* se dotika tudi družbenih vprašanj, odkloni komunizem kakor tudi nebrzdani kapitalizem. Vprašanju dela, njegovih pravic in sožitja med delavci in delodajalci posveti okrožnico *Laborem excersens*, odnosom in dolžnostim med bogatimi in revnimi deželami pa okrožnico *Sollicitudo rei socialis*. Vprašanje zdravega družinskega življenja pa obravnava v okrožnici *Familiaris consortio*.

Papež Janez Pavel II. je popotnik, oznanjevalec evangelija narodom in ljudstvom na vseh kontinentih sveta. Na nobenem izmed potovanj in v nobeni deželi ni opustil, da ne bi obravnaval družbenih vprašanj; govoril je delavcem in podjetnikom. Številne nagovore je imel tudi delavcem in podjetnikom ob obiskih italijanskih škofij. Zakladnica njegovega oznanjevanja družbenega nauka Cerkve je zelo bogata.

VI.

Kot pred sto leti je tudi tretja okrožnica Janeza Pavla II. namenjena izključno družbenim vprašanjem, imela daljšo pripravo. Vse prejšnje okrožnice je pripravil osebno, tako pravijo poznavalci, pri tej pa je bilo več sodelavcev. Kot za *Rerum novarum* so tudi *Centesimus annus* prosili škofje, različne organizacije vernikov in krščanski sindikati. Pri sestavi so sodelovali teologi i laiki, predvsem člani Komisije za pravičnost in mir. Če lahko verjamemo poročevalcem, so bili pripravljeni trije osnuki in tretjega je papež odobril in podpisal.

Pred objavo je bilo mnogo ugibanj o vsebini okrožnice, nekateri so se bali preostre obsodbe kapitalizma oziroma svobodnega gospodarstva, kot je to papež

storil ob drugem obisku v Mehiki leta 1989. Na lastne oči je videl nakopičeno bogastvo maloštevilnih in revščino množic, kar ni značilno samo za Mehiko, ampak tudi ostale dežele latinske Amerike in tretjega sveta. Toda ta strah je bil neupravičen, papež je upošteval pastirsko pismo severnoameriških škofov o tem vprašanju, v katerem so pokazali slabe strani svobodnega tržnega gospodarstva a tudi varno zboljšanje, kadar je v službi skupnosti in se odpove egoizmu ter podredi svoje interese skupni blaginji.

Kot v vseh dosedanjih okrožnicah papežev, ki so bile poslane svetu ob obletnicah okrožnice *Rerum novarum*, se tudi Janez Pavel II. zahvali Leonu XIII., pokaže na obilne sadove in njen pomen tudi za sedanje čase. Prav tako izreče zahvalo vsem papežem, ki so od Leona XIII. naprej s svojimi okrožnicami obogatili družbeni nauk Cerkve in ga dopolnili upoštevajoč nove življenjske razmere in družbeni razvoj.

Po uvodni zahvali svojim prednikom na stolu sv. Petra papež nadaljuje z neovrgljivo resnico, da je posebej še skozi zadnjih sto let družbeni nauk Cerkve dokazal, da ima stalno vrednost, je neločljivo povezan z učeniško službo in tradicijo katoliške Cerkve. Sprožil je povsod velika prizadevanja za obrambo človeka. Pri tem posebej navaja človekove pravice, predvsem pravico do življenja in to od trenutka spočetja do trenutka, ko človek prestopi prag večnosti. Ostro obsodi splav in evtanazijo.

Razkristjanjenje sodobne človeške družbe kliče po novi, času in razmeram odgovarjajoči evangelizaciji, ki mora izhajati iz upoštevanja družbenega nauka Cerkve. Izven in mimo evangelija ni rešitve družbenih vprašanj. Marksizem jo je iskal, a je ni našel. Njegova glavna zmeta je antropološka, ker obravnava človeka kot tvorni element, bitje brez duše. To pojmovanje pa izhaja iz ateizma, ki je tesno povezan z racionalizmom prosvetljenstva in ta je človeka ponižal na raven stroja.

Polpretekla doba nam je dokazala, da razredna borba, ki jo pospešuje marksizem s pomočjo vojaških in drugih diktatur imajo korenine v ateizmu, in njihovo najmočnejše sredstvo je zanikanje človekovih pravic. Toda niso vzdržale v nedogled. Kot reakcija na te krivične družbene razmere smo priče novih oblik demokracije, za katere je značilno večje in svobodno sodelovanje občanov pri prizadevanjih za skupno blaginjo. To daje upanje, da bo bližnja bodočnost prinesla globoke spremembe v družbenem življenju.

V Leonovem času se je zasebna lastnina nanašala predvsem na zemljiško lastnino proizvodnih sredstev. V naših dneh je ta bolj obsirna, poleg finančnih virov, osebnega dela, skupnega dela za druge in z drugimi je za človeka velikega pomena izobrazba, strokovna sposobnost in intelektualne ustvaritve.

Zasebna lastnina je vedno temelj gospodarskega življenja in vir dohodkov, a ni nekaj absolutnega, nedotakljivega, ima svoje omejitve zaradi družbenega pomena. Vsled tega lastnik ali lastniki nimajo pravice z njo samovoljno razpolagati, ampak vedno upoštevati potrebe skupne blaginje.

Nacionalizacija in socializacija zemlje in ostalih proizvodnih sredstev ne prinašata rešitve družbenega vprašanja in pravične razdelitve tvarnih dobrin, ampak ga poslabšata. Ustanove gospodarskega življenja morajo ohraniti svojo avtonomijo s čutom odgovornosti vseh, ki jih vodijo. Podjetja in gospodarstvo mora ohraniti

pripadajočo svobodo. Vsled tega je svobodno tržno gospodarstvo primerno za sedanje čase, a se mora podvreči kontroli družbenih ustanov in države, ker bo le tako resnična alternativa državnemu kapitalizmu. Ta odhaja iz zgodovinske pozornice, toda ne za to, ker je premagal liberalni kapitalizem, ampak, ker se je notranje izvotlil. Uničila ga je njegova lastna perversnost, o kateri govori Pij XI. v okrožnici *Divini Redemptoris*.

Pri vlaganju za nove vire dohodkov, to je pri investicijah, se mora upoštevati njihov etični, družbeni in kulturni značaj. Nobenega izmed teh činiteljev ne sme prezreti. Pri tem se mora upoštevati tudi ekologija, to je onesnaženje okolja, prekomerno izkoriščanje naravnih bogastev, do katerih imajo pravico tudi bodoči rodovi. Prav tako se ne sme izkoriščati dežel v ravzoju, to je njihovih naravnih bogastev, onesnaževati okolja in izkoriščati njihovih delavcev z nezadostnimi plačami.

Posojilo je že v naprej potrošen predvideni dohodek v doglednem času. Le iz tega vidika se najemajo posojila, če pa tega jamstva ni, morajo dežele v potrebi prositi za drugačno pomoč. Zunanji dolgovi so velika ovira za njihov nadaljnji razvoj. Pri povračilu najetih posojil se od njih ne sme zahtevati več kot zmorejo.

Skrb za zdravo družino je velika naloga vsake družbene skupnosti. Družina je svetišče življenja. Imeti mora odgovarjajoče tvarne, moralne in kulturne pogoje življenja. Za kritje teh potreb je neobhodno potrebna odgovarjajoča družinska plača. V družini in družbi na splošno se ne sme zanemariti spoštovanja in skrbi za ostarele. So važen del družinske in družbene skupnosti z dragocenimi življenjskimi

izkušnjami. Trdna krščanska družina je najmočnejše varstvo pred moralnimi zablodami mladih in uživanjem mamil.

Brez odgovarjajoče kulture ni zadostnih pogojev za človeka dostojno življenje. Poleg tvarnega se mora človeštvo prizadevati tudi za kulturni napredek. Cerkev je skozi stoletja in to v različnih obdobjih in okoliščinah dokazala, da je nositeljica resnične kulture. O tem pričata njena preteklost in sedanjost.

Krščanska resnica je temelj dialoga z vsemi ljudmi dobre volje. Ta izhaja iz evangelija, življenjskih izkušenj, iz kulture posameznikov in narodov in se ji kristjan nikoli ne odpove.

Vsebinsko okrožnico je kratek povzetek moralne filozofije, pogled na nova družbena vprašanja, na človeka, njegovo verovanje, ravnanje v političnem, gospodarskem predvsem v kulturnem udejstvovanju. Je važen doprinos k analizi družbene realnosti naših dni. Izhajajoč iz temeljev družbenega nauka Cerkve, ki ga nudi človeštvu po razsulu sedemdesetletnega komunističnega eksperimenta.

Okrožnica je obsirna, njena tematika zahteva temeljitega študija, ki se ne izčrpa niti v razpravljanih kot so dokazali dosednji študijski sestanki. Moramo reči, da je eden izmed najvažnejših dokumentov pontifikata Janeza Pavla II. in je dosegla velik odmev v sodobnem svetu. Nasprotnikov je zelo malo in njihovi glasovi se ne slišijo med množico, ki jo hvaležno sprejema.

Družbeni nauk Cerkve je dokaz njene skrbi za človeka takega kot je, s krepostmi in mizerijo, toda ne za to, da bi ostal tak kot je, ampak da bi bil boljši, plemenitejši in pomagal sočloveku v potrebi.

Konec

Vojaški položaj ob napadu jugoslovanske armade na Slovenijo

Po napadu na Slovenijo je glavno vojaško poveljstvo odstavilo vse slovenske častnike vseh stopenj, ki so služili v jugoslovanski armadi. Kje se sedaj nahajajo, še ne vemo.

Zanimivo je vedeti, kakšna je bila moč jugoslovanske armade, ki je napadla Slovenijo, in koliko šteje TO:

Vojaški položaj ob napadu JLA

1. Moč jugoslovanske armade:

Jugoslovanska armada ima:

na kopnem	138.000 mož
letalstvo	32.000 mož
mornarica	900 mož
obalna obramba	2.300 mož
Skupaj	173.200 mož

2. Koliko je Slovencev v jugoslovanski vojski?

Povprečno je bilo v JLA med 12 in 15 tisoč Slovencev. SRS je letos sprejela zakon o vojskih dolžnostih in zato RS opravlja svoje dolžnosti v Teritorialni obrambi Slovenije in v organih za vojne zadeve.

Od sredine maja 1991 je v TO na poskusni uporabljenosti prva generacija. Trenutno se v JA nahaja še nekaj več kot 4.000 slovenskih nabornikov oz. vojakov. Slovenska oblast se je prizadevala, da bi

odpustitev iz JA dosegli sporazumno. Ob napadu JLA je predsedništvo Republike Slovenije 27. junija 1991 odpoklicalo slovenske predstavnike iz do včerajšnjih federalnih organov kakor tudi iz JA. V času agresije je prestopilo iz JA približno 780 vojakov in približno 60 častnikov JA.

3. Koliko je bilo slovenskih častnikov v JA?

V JA je med 1.000 in 1.100 slovenskih častnikov. (Višji in nižji).

4. Koliko je moštva JLA v Sloveniji?

V Sloveniji je približno 20.000 pripadnikov JA. Tistih pa, ki so se predali in ki so bili zajeti, je skoraj 3.000. Te so imele v svojih rokah oborožene sile Republike Slovenije.

5. Kakšna je sestava sil teritorialne obrambe?

V Republiki Sloveniji je približno 650 pripadnikov stalne sestave TO in približno 70.000 v rezervi. Od teh je 35.000 oboroženih. V maju 1990 je bila v sklopu zveznih oblasti (po volitvah v Sloveniji) teritorialna obramba Republike Slovenije delno razorožena. Takrat je JA del oborožitve prenesla v svoja skladišča. V tem trenutku pa je TO spet primerno oborožena.

Mogoče ne veste, da...

— da je mladi tržaški raziskovalec Tomaž Simčič, ki je pred leti objavil knjigo o dr. Jakobu Ukmarju, dokončal rokopis obširne študije o znanem slovenskem katoliškem javnem delavcu med obema vojnoma dr. Andreju Gosarju...

— da je Andrej Inkret izjavil, da se

spominja težav, ki jih je imel, ko so iz zamejske knjigarne sporočali na mejo, da je pri njih ta in ta kupil to in to knjigo...

— da so skupni verski obredi judovske skupnosti v Ljubljani usahnili, ker je zdaj v Ljubljani manj kot deset vernikov...

— da ima La Civiltà Cattolica, najstarejša italijanska revija, za sabo že 141 letnikov in bo vsak čas dosegla 3400 števk...

Pozdravljam te, slovenski oče...

Ko sem imela priliko, ob Mauserjevem obisku, vprašati ga, zakaj so naši pisatelji: Cankar, Finžgar, Jurčič, Dular in tudi on sam — opisovali slovenskega očeta kot trdega, strogega in malo nežnega, mi je približno takó odgovoril. „Življenje takrat je bilo težko; borba zanj, je bila skoraj vsakemu trnjeva pot!“ Očetove diplome ti ne da nobena šola. Poročen, se znajdeš v objemu ljubljene žene in ko začutiš utripati pod njenim srcem novo življenje — postaneš oče. Od tedaj naprej, pa ravnaš po zgledu svojih staršev, vzgoji in ljubezni!

Spominov zgodovina ne piše. Preteklost naših očetov, pa je krik spoznanja vsem našim potomcem — zakaj smo se znašli v tej deželi. Zdaj, ko se odpirajo „na stežaj“ vrata v Slovenijo in je med nami vedno manj slišati besedo domobranec — pa mi še bolj zvesto izstopa njihov ideal, njihova borba za Boga, Narod in Domovino.

Svojega očeta se spominjam takole. Čeprav je imel težko mladost, je bil nadvse dober in mehak človek. Znal se je od srca nasmejati in vriskali smo od veselja, ko smo se z njim in bratom sankali po novomeškem Marofu. Poznal je naravo in vedel skoraj za vse ekološke predpise. Ljubil je svobodno gibanje in tudi nas naučil ljubiti domovino, predvsem Dolenjsko, odkoder izhajamo. Po poklicu je bil sodnik in videla sem ga v sodnijski dvorani, oblečenega v togo in ob slavnostnih prilikah s cilindrom na glavi. Veliko noči je prečul s paragrafi v rokah in nikogar obsodil na smrt. Vedno je dejal, da nad življenjem odloča samo Bog. Bil je odločen demokrat. Kmalu pa je klobuk zamenjal za domobrantsko kapo in togo za domobrantsko uniformo. Vsako jutro je bil neke vrste obred, ko se je oblačil — mislim, da mi je bilo najdražje oblačilo! Njegovi čevlji so bili vedno bleščeči in smeje se, je dejal: če se že glava sveti, naj se še škornji. Njegova topla in mehka roka me je vsakokrat med alarmom peljala po praznih ljubljanskih ulicah iz sole v domače zaklonišče in takrat sem mislila, da me nobena bomba ne more zadeti. Prestopal je cerkveni prag — spoštljivo, skoraj svečano — pa ni bil pobožnjak. Doživel je Vetrinjsko tragedijo in se skoraj čudežno rešil na Vetrinjskem polju. Sešli smo se zopet v italijanskem taborišču, kjer smo zvedeli, da je v domačem kraju na listi izdajalcev. Vrnitev domobrantske vojske, ga je zelo

potrla; taboriščna leta pa še bolj, kjer je doživel nikdar poravnano krivico. Od takrat je bil postaran in žalosten. V Argentini si je nadel delavsko kapo, po tistem pa brskal po tukajšnjih učbenikih, da bi si vsaj delno revaloriziral svoj poklic. Njegovo petdesetletnico smo praznovali v vročem februarjem dnevu — na jabolčnem zaboju, katerega je mama pregrnila z novo brisačo; nekaj mesecev za tem, pa smo stali otopeli od odprtemu grobu na sanmartinskem pokopališču in poslušali besede že tudi pokojnega svetnika Škulja, ki mu je govoril v slovo: „tudi to so zakrivali komunisti, da danes pokopujemo očeta nedoraslih otrok, slovenskega domobranta v mnogo prerani grob.“ Že štirideset let je ta grob naš vernih duš dan, naš Očetov dan — naša domobrantska proslava...

Leta gredo naprej in danes še z očmi otrok in vnukov gledam na slovenskega očeta. Lažje je življenje očetom druge in tretje generacije, a vseeno v bistvu ni sprememb. Skrb, vzgoja in odgovornost, da otrok postane vsaj dober človek slovenskega duha — je vedno enaka. Nesebično se trudi in ponavadi dela še več, kot je treba. Spominjam se, da je v dobi moderne matematike, oče spet vzel knjige v roke in se naučil razrešiti problem svoji hčerki. Danes pa že vnuk s svojim očetom programira kompjuter. Včasih je oče otroka dvignil na rame in ga prenašal — danes ga še v garaži potisne na sedež avtomobila in se peljeta na sprehod... Tehnika in življenjski standard pomagata, da je takó. Svobodna odločitev že nedoraslih otrok do poklica, do ustvaritve nove družine je sprejeto samó z veliko očetovsko ljubeznijo! Zató vedno bolj razumem hčerko, ki je pisala bolnemu očetu: „Molim zate, da bi kmalu ozdravel! Čeprav daleč, se počutim varno, ker te imam — se počutim dobro, ker vem, da še vedno skrbiš zame — čeravno to ni več potrebno — ne pusti me osiroteti!“

Da le ne bi nikdar pogrešali očetove kaži-poti, očetove modrosti, očetove ljubezni!

Vsem očetom, ki jih ni več med nami in počivajo v argentinski zemlji, pa tudi tistim, ki so umrli domá in drugje po svetu — blag, prisrčen spomin! Vsem pa, ki še osrečujejo slovenske domove vseh dobrot polno — srečno življenje!

M. R. P.

Slovenija - nov razhod med državo in narodom

Nad. s 3. str.

Morda je razumljivo, da se Evropa čuti povezano z imperialnim konceptom. Imperij so ustvarile Anglija, Francija, Španija, Nemčija in Italija. Vendar ZDA, stara angleška kolonija, se pridruži tej hladni evropski reakciji iz povsem drugih razlogov: bojijo se, da se za pravično zahtevo Slovencev in Litvancev pojavi v svetu požar tisočev narodov, realnih ali morda domnevnih, požar, ki se ga ne bi dalo pogasiti. Kot novi šerif celotne zemeljske oble, hočejo ZDA predsedovati nekemu novemu mednarodnemu redu in ne novemu mednarodnemu neredu, čeprav morajo priznati, da vsebinsko ta red ni inter-nacionalen (med-narodni), sestavljen iz narodov, ki hočejo biti vključeni, toda neodvisni, ampak kvečjemu za med-državni red sestavljen iz držav, ki kdaj res izražajo kak narod, toda v drugih primerih narod ali narode tudi zatirajo.

Pojem naroda je namreč bolj netočen kakor pojem države. Naj bo legitimno ali ne, vsaka država ima svojo vlado in svoje meje. De-finirati pomeni fiksirati meje (op. omejitve, cilje?). Narod pa se upira temu skoraj geometrijskemu procesu. Baski so narod? Ali so francoski Kanadčani iz Quebeca? Še več: ali je to bila Argentina v svojih začetkih? Kadar se država zoperstavi naciji, ji včasih pomaga dozoreti. Morda se je leta 1816

argentinska država samó naznanila; administrativna ločitev od španskega imperija si je sama nadela nalogo varuha nastajajočega naroda. Danes smo Argentinci narod. Vendar do kakšne meje smo pripravljeni priznati tudi drugim človeškim skupinam njihovo neomejeno pravico, da se imajo za narod?

Na Malvinskih otokih živi tisoč kelperjev. London jim hoče dati pravico samoodločbe. Vendar ta pravica pripada izključno narodom. Ali lahko tako majhno naselje ustvari nacijo?

Vsekakor Španija ne priznava Baskom drugega kakor neko široko avtonomijo. V Veliki Britaniji se še vedno slišajo prerekanja med Angleži, Galci in Škoti. V Belgiji Elamci in Valonci komajda da prihajajo do sožitja. Spori med njimi so res minimalni, če jih primerjamo z arzenali nasila med plemen, etnijami in sektami, ki v Afriki ali Indiji komaj čakajo, da izbruhnejo. Skorajda ni države, ki ne bi v svojem vrtu za hišo imela zakritih kakih ostankov nacionalnih zahtev. Eritrejci hočejo proč od Etiopije, Palestini hočejo v Izrael. Če ni Bush, novi šerif planeta dal zeleno luč nacionalnim zahtevam, bi s tem odprl Pandorino skrinjo. Tega koraka se boji. Tuda tudi če je tako, ali je to upravičen razlog, da se pristane na kalvarijo Slovencev?

Prevedil lic. Tomaž Debevec

SLOVENC V ARGENTINI

Osebne novice

Poroka: Poročila sta se 22. junija v cerkvi Santa María de La Lucila **Ivan Pipp in Alejandra Lucía Bertolo**. Za priči so bili njuni starši. Čestitamo!

BARILOCHE

ZIMSKI PLESNI PRAZNIK EVROPSKIH NARODNOSTI

Ledeno mrzel, a jasen 12. julij. Sonce že tone za zahodne gore, ko enajst narodnostnih skupin v izbranih narodnih nošah zagrne in pretrga široko avenida Perito Moreno pod Trgom narodnostnih skupin (Plaza de las Colectividades). Grede trga krasi pred kratkim zapadli sneg. Močno izstopajo pestre noše slovenskih gostov iz San Justa.

Državno belomodro zastavo izobesi ravnatelj urada za vseljence Jesús Rubio, z njim pa zastopnik Zedinjene Slovenije, inž. Jernej Dobovšek, ki mu bariloška občina priznava status predstavnika slovenske republike in avstrijski trgovski atašé. Vsa druga poslaništva niso poslala vabljenih predstavnikov. Narodnostne zastave enajstih narodov dvigajo na drogove praporščaki foklornih skupin ali pa odborniki narodnostnih klubov. Vojaška godba svira: „Oíd mortales el grito sagrado: libertad, libertad, libertad“ in spet se počutimo domače, slovensko in argentinsko, v našem kraju pod Kordiljerami.

V prostorni dvorani gasilskega doma nastopajo pod čudovito scenerijo martuljskega pogorja, ki jo je mojstrsko izdelal Tone Oblak, izbrani plesni ansambli. Letos se prvič predstavljajo tudi zborčki, izvežbani v samem bariloškem mestu. Nemci, Madžari, Danci, Baski in Avstrijci so se pobrigali,

da so oblekli predvsem otroške skupinice in plesna šola „Alondra“ je prevzela vaje teh mladih plesalcev. Tudi nekatere šole (npr. italijanska in nemška) poučujejo v folklori svoje gojence. Tako je poleg tradicionalne bariloške občinske družbe, ki skrbi za argentinsko folkloro, poskrbljeno še za evropsko muziko in ritem.

Odlikujejo se seveda predvsem povabljeni gostje, ki predstavijo uigrane in izvežbane skupine: Švicarji, Španci, Rusi, pa naši iz San Justa. Barvitost narodnih noš, v katerih se mešajo gorenjski, belokranjski in gosposki ljubljanski kostumi — pa še gasilec in Ribničan — povzdignejo predstavo in Slovenci briljirajo v dobro podanem gledališkem prikazu. Čeprav je sanjuška skupina že petič na obisku v zimskih Bariločah, se prizori ne ponavljajo in vselej vidimo nekaj novega in izvirnega. Res je treba izreči priznanje fantom in dekletom, ki potrošijo dosti časa in se udeležujejo številnih vaj, da pokažejo izdelano igranje, ki navdušuje občinstvo. Edina nagrada za trud je potem obilno ploskanje in zimski izlet v jezersko deželo, kar seveda spet pomeni dolgotrajno in utrudljivo vožnjo iz Buenos Airesa do Bariloč v razmeroma jako kratkem času.

Tri večere se je napolnil veliki salon gasilskega doma in publika je odobravalala in pozdravljala festival, včasih jako burno in glasno. Med posameznimi točkami tokrat ni bilo dolgih odmorov in Slov. instrumentalni ansambel se je potrudil, da je pavze izpolnil s poskočnimi komadi. Bilo je prvič, da je muzika spravila ves salon v ples. Na vsak način je praznik lepo uspel, stroški so se krili, stojnice so prodajale in Slovenci smo se spet izkazali. Bariloško društvo pa se mora zahvaliti gostom iz vele mesta, zlasti neumornemu organizatorju in scenografu Tonetu Oblaku za trud in požrtvovanje pri pripravi za veliko dogodivščino, o kateri so pohvalno pisali krajevni časopisi in so o njej poročali radijske postaje in televizija.

V. Arko

MUTUAL SLOGA

Matrícula I.N.A.M. 580
Sarmiento 385 - 1er. piso - Of. 10 Capital Federal

CONVOCATORIA

De acuerdo con el artículo 28 del Estatuto social y conforme con el acta N° 138 de la sesión del Organó Directivo de fecha 28 de mayo de 1991, se convoca a los Señores Socios a la 11ª Asamblea General Ordinaria, que se realizará el día 25 de agosto de 1991, a las 10 horas en el Centro Esloveno, sito en Ramón L. Falcón 4158 de la Capital Federal, para tratar el siguiente

ORDEN DEL DIA

- 1) Designación de dos Asambleístas para firmar el Acta de la Asamblea.
- 2) Elección de tres miembros de la Junta Electoral conforme al art. 40º del Estatuto Social.
- 3) Consideración de la Memoria, Balance General, Inventario, Cuentas de Gastos y Recursos e Informe del Organó de Fiscalización, correspondientes al Ejercicio N° 11, iniciado el 1º de mayo de 1990 y finalizado el 30 de Abril de 1991.
- 4) Consideración y aprobación del Revalúo Contable, conforme con la Ley 19.742.
- 5) Elección de dos Miembros Titulares y un Miembro Suplente del Organó Directivo y de dos Miembros Titulares y un Miembro Suplente del Organó de Fiscalización conforme al artículo 15º de los Estatutos Sociales.

ORGANO DIRECTIVO DE LA MUTUAL SLOGA

El quórum de la Asamblea será de la mitad más uno de los Asociados con derecho a participar. En el caso de no alcanzar este número a la hora fijada, la Asamblea sesionará 30 minutos después con los socios presentes, cuyo número no podrá ser menor al de los miembros de los Organos Directivos y de Fiscalización.

Buenos Aires, 1º de junio de 1991.

MALI OGLASI

Iščemo oskrbnika za Hotel Mascardi v Barilochoh. - Tel. 0944-2548

METKA - L. in F. Švigelj - Otroške obleke - Izбира in tovarniške cene - F. Alcorta 2754 - San Justo (Barrio San Nicolás) - Tel. 441-7496

Snemamo na video kasete - Poroke - Krste - Družinske jubileje - Tel: 767-5200

Splošna pomoč in nasveti o industrijski higieni in varnosti; Tel: 659-3574; **Viktor Fekonja**

PSIHOANALIZA

Psihoanalitični konzultorij; lic. psih. Marko Mustar; Santa Fé 3228, 3º „M“ — Capital — Tel: 83-7347 in 71-3546.

Psihoanalitični in psihoterapijski konzultorij. Psihologinja Olga Žužek. - Moreno 609 - 1º G. Quilmes. Četrtek od 14 do 17. ure. Sobota od 9 do 16. ure. T. E. 256-1313.

ELEKTRONIKA

Električni material za industrijo in dom. **Elektro Ader - Franci Jarc**. Av. Ader 3295 - Munro; Tel: 766-8947 / 762-1947

Varnostni elektronski sistemi (alarmi) za hiše - tovarne - avtomobile.

Inž. Janez M. Petkovšek, Amiantot 9969 - Tel: 769-1791 - Loma Hermosa

Kadar se o računalnikih (komputerjih) govori, **inž. Janez Kocmur** vam poskrbi. Tel.: 651-7459 - Brandsen 2167 - San Justo.

SERVIS

Dolenc Lojze - popravila barvne TV, video-kaset, radio snemalcev, kaset in avdio - Cerviño 3942 - San Justo - Tel.: 651-2176.

ZOOZDRAVNIKI

Viktor Leber - splošna odontologija, implantacije oseo-integrirane; sredo in petek, od 14 do 18; Belgrano 3826 - 7. nadst. „B“ - San Martín - Tel.: 755-1353.

TURIZEM

Potovanja, skupinske ekskurzije, letalske in pomorske vožnje poskrbi po ugodni ceni **Marjeta Senk** - Tel.: 762-2840.

Turizem Bled — Najugodnejše cene za polet z avionom in turizem po svetu - Tel. 628-9504

ARHITEKTI

Arhitektka Ana Marija Sović - Načrti in vodstvo novih zidanj, popravil, dekoracija in načrti za opremo - Rodríguez Peña 336, P. 6º ofc. 64. T. E. 45-2623 in 651-4206.

ADVOKATI

dr. Vital Ašič — odvetnik - ponedeljek, sredo, petek od 17 do 19 - Don Bosco 168 - San Isidro - Tel.: 743-5985.

dr. Franc Knaps — odvetnik - ponedeljek, torek, petek od 16 do 20 - Tucumán 1455 - 9. nadst. „E“ - Capital - Tel.: 45-0320 in 46-7991

SANITARNE NAPRAVE

Sanitarne in plinske naprave — privatne - trgovske - industrijske - odobritev načrtov — Andrej Marolt - Avellaneda 216 - San Miguel - Tel.: 664-1656.

ZA DOM

Matija Debevec - soboslikar. Barvam stanovanja, pohištvo. Peguy 1035 - (1708) Morón.

REDECORA — celotna oprema stanovanj: blago za naslanjače, odeje, zavese, tapete, preproge - Bolívar 224 - Ramos Mejía - Tel.: 654-0352.

Alpe Hogar — Stane Mehle - vse za vaš dom - L. Vernet 4225 - (1826) Rem. de Escalada - Tel.: 248-4021.

Garden Pools — konstrukcije bazenov - filtri - avtomatično zalivanje - **Andrej Marolt** - Pte. Illia (Ruta 8) Nº 3113 - (1663) San Miguel - Tel.: 664-1656.

GOSPODARSTVO

Zavarovanja M. in H. Loboda — Sarmiento 385 - 1. nadst., pis. 10 - Buenos Aires - od 11 do 18.30 - Tel.: 325-2127.

Kreditna Zadruga SLOGA — Bm. Mitre 97 - (1704) Ramos Mejía - Tel.: 658-6574/654-6438. Od ponedeljka do petka od 10. do 19. ure.

Mutual SLOGA — Bm. Mitre 97 - (1704) Ramos Mejía - Tel.: 658-6574/654-6438. Od ponedeljka do petka od 10. do 19. ure.

SLOGA — PODRUŽNICA CASTELAR Slovenska Pristava - Monte 1851 - Uraduje od sredah od 18. do 20. ure in ob nedeljah od 10.30 do 12.30 (g. Nande Češarek).

SLOGA — PODRUŽNICA SAN JUSTO Naš dom (pisarna) - H. Yrigoyen 2756 - Tel.: 651-1760. Uraduje ob torkih od 18. do 20. ure in ob nedeljah od 9.30 do 11.30 ure (gdč. Julka Moder).

SLOGA — PODRUŽNICA SAN MARTIN Slovenski dom - Córdoba 129 - Tel.: 755-1266 - Uraduje ob četrkih od 18. do 20. ure in ob nedeljah od 10. do 11. ure (g. Stanko Oberžan).

SLOGA — PODRUŽNICA SLOVENSKA VAS - Hladnikov dom - Msgr. J. Hladnik in Hernandarias - Uraduje ob sredah od 19. do 21. ure in ob nedeljah od 10.30 do 12.30 ure (ga. Marija Gorše).

Cena največ štirih vrstic ★ 18.000,- za enkratno objavo, za vsak mesec — 4 številke — ★ 55.000,-

Slovenska kulturna akcija

8. kulturni večer

Izza Svetovnega slovenskega kongresa
arh. Marjan Eiletz
in prof. Tine Vivod

Mala dvorana Slovenske hiše, v soboto, 27. julija ob 20.

„Besed mi svetlih daj,
besed, ki kakor vino se iskrijo“

Praznik Balantičeve besede

ob 70-letnici njegovega rojstva
in 40-letnici obstoja šole,
njegovemu spominu posvečene.3. avgusta v Našem domu ob 20.30.
Toplo vabljeni vsi, posebno pa bivši učenci.Simpozij o
emigrantskem tisku

V Mariboru se je aprila t. l. vršilo mednarodno posvetovanje o emigrantskem tisku. Dr. Matjaž Klemenčič z oddelka za zgodovino na Pedagoški fakulteti v Mariboru je podal obsežen referat o slovenskem izseljenskem tisku na vseh celinah od prvega časopisa Amerikanskega Slovencev v letu 1891 pa do danes. Podrobno je opisal nastajanje slovenske tiskane besede tako v Severni, kakor tudi v Južni Ameriki in Avstraliji, ker — „potrebe po duhovni hrani so bile med slovenskimi izseljenci zlasti po drugi vojni večje, pa tudi njihova izobrazbena raven je bila višja...“

Omenja prvi slovenski list v Južni Ameriki l. 1920 „Gospodarstvo“, nato Slovenski tednik, Slovenski list, Njiva in Naše duhovno življenje, ki je po smrtni nesreči urednika Kastelica leta 1940 prešlo v urejanje msgr. Janeza Hladnika, leta 1950 se je preimenovalo v Duhovno življenje ob uredništvu msgr. Oreharja in Ladislava Lenčka, sedaj pa ga ureja prelat dr. Alojzij Stare.

Iz časopisa — Književni listi — pa povzemamo sledeče:

Pri slovenskem izseljenskem tisku po 2. svetovni vojni velja posebna pozornost Argentini. Januarja 1948 je Miloš Stare

začel na novo izdajati Svobodno Slovenijo, ki jo je ilegalno ustanovil v domovini že med okupacijo jeseni leta 1941. Iz preprostega 14-dnevnikarja se je pod glavnim uredništvom Stareta (in ob sourednikih Jurčecu, Krošlju, Hafnerju, Fajdigu, Rantu, Debeljaku in Mizeritu) razvil v vodilni slovenski emigrantski politični list, ki predstavlja krščansko demokracijo in težnje Narodnega odbora za Slovenijo. Že v prvih treh letih je list objavil 248 člankov 79 piscev. Rezultat političnega pluralizma v Sloveniji pa je, da bo moral ta tisk sremeniti svoje funkcije, saj nima več sovražnika, zaradi katerega je ves čas obstajal. Postati bo moral klasični izseljenski tisk, čaka pa ga tudi že znana usoda — umikanje slovenskega jezika, prehajanje v drugo jezikovno okolje in počasno umiranje. Slovenci v Argentini so ohranili slovenski jezik vse do danes celo v drugi in tretji generaciji, kar je svojevrstna posebnost. Prav tako slovensko šolstvo, da bi se po političnih spremembah v domovini lahko vrnil domov (na simpoziju je bil tudi eden izmed prvih povratnikov Andrej Rot). V lastni tiskovni družbi so argentinski Slovenci tiskali časopis in nad 100 knjig.

Vodoravno: 1. Bakrova zlitina. 5. Vrela voda. 9. Bodica. 12. Glodavec, ki živi v vodi. Zelo cenjen kozuh. 14. Porezal odvišne veje. 16. Kroparski izdelek, služi za pritrditev raznih reči. 18. Osnovna količina. 20. Tisto, kar teče (2. sklon). 21. Ponižno, na razpolago. 22. Vriska. 24. Prav takšen. 26. Običajno poživilo. 28. Predlog. 29. Iti po poti nekoga, ki je že šel tod. 31. Osebnostni zaimek (dvojina, 4. sklon). 32. Glavni števniki. 34. Žensko ime. 35. Skala v morju. 36. Zaradi pomanjkanja vode povešene. 38. Desni pritok Z. Morave, nekdanja znamka cigaret. 40. Zelo cenjeno naravno vlakno. 41. Rodoviten. 43. Član senata. 45. Delavec v rudniku. 47. Nagon, strast. 48. Je last Ane. 49. Na pomlad se sneg —.

Navpično: 1. Ponovljen soglasnik. 2. Koroška pokrajina. 3. Obljubljja. 4. navidezen obok nad zemljo. 6. Čebelja družina. 7. Ruska reka, teče proti severu. 8. Predlog za 4. in 6. sklon. 9. Alotropna modifikacija kisika. (2. sklon). 10. Čebelje stanovanje, ki si ga čebele same zgradijo. 11. Pod, vznožje. 13. Izgovoril, povedal. 15. Prav taki. 17. Narejene iz naravnega vlakna, nekoč po naših domovih pridelovane. 19. Zelo neprijetno. 21. Prenehal z nekim rednim izdajanjem, prispevanjem... 23. Slovenski pesnik (1904-1926), Srečko. 25. Žensko ime. 27. Znak bližajočega se božjastnega napada. 29. Drzna. 30. Utrdba. 33. Last prve žene. 35. Trop živine. 37. Ozka in tenka deska. 39. Pri igralnih kartah najmočnejša. 40. Trije enaki soglasniki. 41. Predlog za peti sklon. 42. Členica za železni naklon. 44. Osebnostni zaimek. 46. Egipčansko božanstvo.

ESLOVENIA LIBRE

Fundador: MILOŠ STARE

Director: Valentín B. Debeljak

Propietario: Eslovenia Unida

Redacción y Administración:

RAMON L. FALCON 4158

(1407) BUENOS AIRES

ARGENTINA

Teléfono y Telefax: (54-1) 69-9503

Glavni urednik:

Tine Debeljak ml.

Uredniški odbor:

Tone Mizerit, dr. Katica Cukjati,

Gregor Batagelj

Correo Argentino Central (B)	FRANQUEO PAGADO Concesión Nº 5775
	TARIFA REDUCIDA Concesión Nº 3824
Registro Nac. de la Propiedad Intelectual Nº 85.462	

Naročnina Svobodne Slovenije:

za Argentino ★ 360.000; pri pošiljanju po pošti pa ★ 400.000; ZDA in Kanada pri pošiljanju z letalsko pošto 100 USA dol.; obmejne države Argentine 90 USA dol.; Evropa 110 USA dol.; Avstralija, Afrika, Azija 120 USA dol.; ZDA, Kanada in Evropa za pošiljanje z navadno pošto 75 USA dol.

V Evropi lahko kupite Svobodno Slovenijo: v Trstu: Knjigarna Fortunato, Vía Paganini 2; v Celovcu: knjigarna Mohorjeve družbe, Viktringer 26.

Stavljenje: MALIVILKO

Talleres Gráficos "VILKO" S.R.L.,
Estados Unidos 425

(1101) Buenos Aires - Tel.: 362-7215/1346

OBVESTILA

SOBOTA, 27. julija:

SKA: Razgovor z dr. Marjanom Eiletzem in prof. Tinom Vivodom izza SSK ob 20. Mala dvorana Slovenske hiše.

NEDELJA, 28. julija:

V Hladikovem domu v Slovenski vasi 39. obletnica doma.

SREDA, 7. avgusta:

Sestanek Zveze slovenskih mater in žena v Slovenski hiši ob 17. uri. Predava župnik Jože Škerbec.

SOBOTA, 10. avgusta:

9. Kulturni večer SKA ob 20. uri. Predava dr. Alojzij Kukovica: „Ob 500-letnici sv. Ignacija Lojolskega“.

NEDELJA, 17. avgusta:

Romanje v Lourdes. Začetek ob 15.30.

NEDELJA, 25. avgusta:

Občni zbor Mutual Sloga v Slovenski hiši ob 10. uri.

KRIŽANKA

